

Syfilis Serologi (antikroppspåvisning) TPHA

Bakgrund

Syfilis orsakas av spiroketen (en spiralformad bakterie) *Treponema pallidum* subspecies *pallidum* som huvudsakligen sprids genom sexuell kontakt, men även kan överföras via blod eller från mor till foster via placenta. Sjukdomen indelas i olika stadier – primär, sekundär, tertiär och latent syfilis.

Diagnostiken baseras oftast på serologi med påvisande av antikroppar dels med specifika treponemala tester som använder antigen från *T. pallidum*, dels med s.k. ospecifika icke-treponemala tester som använder antigen bestående av lipidextrakt. I primärstadiet kan antikroppar mot *T. pallidum* ofta påvisas några veckor efter symtomdebuten.

Analysen TPHA utförs på serumprov från patienter som utfaller positivt i screeningtestet för syfilisantikroppar och där reaktiviteten i screeningtestet inte tidigare har konfirmerats med TPHA eller TPPA. Analysen utförs även på de serumprov där utökad syfilisanalys önskas eller bedöms vara indicerat utifrån anamnesen på remissen.

Svar/Tolkning/Bedömning

Besvaras som negativ eller positiv.

Jämfört med TPPA (*Treponema pallidum* partikelagglutination, tidigare använd konfirmerande analys) är TPHA något mindre känslig, t.ex. i tidigt skede av infektionen. Vid negativt resultat trots känt eller misstänkt smittotillfälle rekommenderas att nytt prov tas efter tidigast 2 veckor.

TPHA kvarstår oftast positiv i årtal/livslångt efter genomgången infektion, men kan bli negativ, t.ex. vid mycket tidig behandling eller grav immunbrist.

En begränsning hos samtliga serologiska syfilistester är att de blir positiva även vid icke-veneriska treponematoser (yaws, bejel och pinta).

Metodik/mätprincip

TPHA är ett hemagglutinationstest som utförs i mikrotiterplatta och som är baserat på antigen från spiroketen *T. pallidum*. Testet är ett s.k. specifikt serologiskt syfilistest och mäter förekomst av antikroppar mot *T. pallidum*.

Referenslitteratur

1. Peeling R W, Mabey D, Kamb M L, Chen X-S, Radolf J D, Benzaken A S. Syphilis. Nat Rev Dis Primers 2017;3:17073. doi:10.1038/nrdp.2017.73.
2. 3. Föreningen för Klinisk Mikrobiologi, 2009. Referensmetodik för laboratoriediagnostik vid kliniskt mikrobiologiska laboratorier - Syfilis.
<http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Syfilis>
3. Tunbäck P. SSDV:s rekommendationer för behandling av sexuellt överförbara infektioner: Syfilis. Svenska Sällskapet för Dermatologi och Venereologi, Sektionen för venereologi och genital dermatologi, 2022.
4. Tunbäck P. Syfilis - glömd men inte borta. Läkartidningen 2021;118:21059.